

KUTSESTANDARD

Lennundusjulgestustöötaja, tase 5

Lennundusjulgestustöötaja, tase 5 kutsestandard on tööturu nõudmistele vastavate koolituskavade ja õppeprogrammide koostamise ning isikute kompetentsuse hindamise alus.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Lennundusjulgestustöötaja, tase 5	5

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Lennundusjulgestustöötaja töö on ennetada ohtusid ja tõkestada ebaseaduslikku sekkumist tsiviillennunduses. Lennundusjulgestustöötaja kontrollib juurdepääsu lennuale ja ohu märkamisel reageerib vastavalt kehtestatud korrale. 5. taseme lennundusjulgestustöötaja on teiste töötajate järelevalvaja ja juhendaja.

A.2 Tööosad

A.2.1 Juurdepääsu kontrollimine

1. Juurdepääsudokumentide kontrollimine visuaalselt ja seadmetega.
2. Lennujaama sisenevate isikute hindamine.

A.2.2 Isikute läbivaatamine

1. Isiku ettevalmistamine julgestuspiiranguale sisenemiseks.
2. Läbivaatuse tegemine käsitsi või seadmetega.
3. Reageerimine leiule.

A.2.3 Esemete (kaup, varud ja pagas) läbivaatamine

1. Isiku ja ettevõtte staatuse kindlakstegemine.
2. Läbivaatus tegemine käsitsi või seadmetega vastavalt juhendile.
3. Läbivaatuse erinõuete erandite tundmine.
4. Reageerimine leiule.

A.2.4 Sõidukite kontrollimine

1. Käsitsi läbivaatus tegemine.
2. Reageerimine leiule.

A.2.5 Patrullimine

1. Lennuvälja ala kontrollimine.
2. Isikute ja sõidukite läbipääsulubade kontrollimine.
3. Erinevate lennuväljalade vaheliste piiride kontrollimine.
4. Reisiterminali lähialade juurdepääsuteede kontrollimine.
5. Registreeritud pagasi, kauba ja varude puutumatuse kontrollimine.
6. Töötamine videotehnikaga.

A.2.6 Suhtlemine

1. Professionaalse suhtlemise põhimõtetest lähtumine.
2. Klientide vajadustele reageerimine.
3. Sõbralik suhtlemine klientidega.
4. Sobiva suhtlemismeetodi kasutamine.
5. Suhtlemisstiili kohandamine.
6. Viisakas suhtlemine.
7. Probleemide lahendamine.
8. Enese väljendamine selgelt.
9. Aktiivne kuulamine.
10. Erialaterminoloogia kasutamine.

Valitavad tööosad

A.2.7 Juhendamine

1. Julgestustöö eesmärgi ja olemuse, tööpõhimõtete mõistmine ja rakendamine.
2. Informatsiooni edastamine uuele töötajale.
3. Juhendatava abistamine.
4. Juhendatava töö jälgimine.
5. Tagasiside andmine juhendatavale.
6. Uue töötaja tunnustamine.
7. Juhendatava töö analüüsimine ja hindamine.
8. Juhendatava nõustamine.

A.2.8 Järelvalve läbiviimine

1. Vastutamine kogu objektil kulgevate tööprotsesside eest.
2. Informeerimine.
3. Vastutamine seadmete korrasoleku eest.
4. Töötajate nõustamine ja juhendamine.
5. Lennujaama erinevate üksuste või teenistuste teavitamine.
6. Vahetu juhi teavitamine häid töötulemusi saavutanud töötajatest.
7. Vastutamine julgestuse eest.

A.3 Töö keskkond ja eripära

Lennundusjulgestustöötaja töötab nii sise- kui väliskeskkonnas. Töötatakse kõrgendatud riskiga objektil ja peamiselt graafiku alusel.

A.4 Töövahendid

Enamlevinud töövahendid on läbivalgustusseadmed, sidevahendid jm.

A.5 Töoks vajalikud isikuomadused

Pingetaluvus, ausus, kohusetundlikkus, kohanemisvõime, analüüsivõime, otsustusvõime.

A.6 Kutsealane ettevalmistus

Tavaliselt on lennundusjulgestustöötajad erialase koolituse läbinud ja töökogemusega isikud.

A.7 Enamlevinud ametinimetused

Lennundusjulgestustöötaja, vahetuse ülem, vahetuse ülema abi, järelevaataja.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Selle taotlemisel tuleb tõendada kohustuslikud kompetentsid B.2.1 – B.2.6 ning läbiv kompetents B.2.9. Soovi korral võib taotleja tõendada kompetentse B.2.7 Juhendamine ja B.2.8 Järelvalve läbiviimine.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.2.1 Juurdepääsu kontrollimine

EKR tase 5

Tegevusnäitajad:

1) kontrollib visuaalselt ja/või elektrooniliselt reisijate juurdepääsudokumente (näit pardakaardi õigsust ja kehtivust), lähtudes juhendist; kontrollib visuaalselt ja/või elektrooniliselt muude isikute juurdepääsudokumente (isiku samasuse tuvastamine, dokumendi kehtivus, dokumendiga antud volitus), lähtudes juhendist; leiab probleemile lahenduse uudsetes olukordades;

2) hindab visuaalselt sisenevaid isikuid, järgides juhendeid; täheldades ohumärke või ebatüüpilist käitumist, tegutseb vastavalt etteantud juhendile; hindab ohumärkide tõsidust, langetab otsuse ja võtab kasutusele meetmed vastavalt juhendile, vajadusel kutsub abi (nt politsei jm).

B.2.2 Isikute läbivaatamine	EKR tase 5
------------------------------------	-------------------

Tegevusnäitajad:

- 1) lähtudes juhendist valmistab isiku ette julgestuspiirangualale sisenemiseks enne läbivaatust (näit vajadusel palub isikul eemaldada üleriided jt);
- 2) lähtudes juhendist viib läbivaatuse läbi käsitsi ja/või seadmega, kasutab metallidetektorväravat, käsimetallidetektorit ja turvaskännerit (kehaskännerit) ning lõhkeaine jälgede avastamise seadet; turvaskänneriga avastatud eseme leidmisel juhendab käsitsi läbivaatajat;
- 3) hindab leidu (näit ohtlikkus, keelatud ese jt) ja reageerib leiule vastavalt juhendile; hindab leitud eseme ohtlikkust, langetab otsuse edaspidise tegutsemise kohta ja võtab kasutusele meetmed vastavalt juhendile, vajadusel kutsub abi (näit politsei jt).

B.2.3 Esemete (kaup, varud ja pagas) läbivaatamine seadmetega	EKR tase 5
--	-------------------

Tegevusnäitajad:

- 1) saadetise vastuvõtmisel teeb kindlaks selle kohaletoimetanud isiku ja ettevõtte staatuse (RAKC andmebaas);
- 2) kasutab saadetise/varu/pagasi läbivaatuseks läbivalgustusseadet; EDS seadet; ETD seadet; võrdleb saadetise dokumentatsiooni läbivalgustusseadme ekraanil kuvatavaga (cargo/mail/varu);
- 3) on teadlik läbivaatuse erinõuetest ja eranditest;
- 4) keelatud eseme leidmisel reageerib vastavalt ettevõttes rakendatavale protseduurile; on teadlik ICAO DG nimekirjas keelatud esemetest (cargo/mail);
- 5) kasutab läbivalgustuseks lubatud seadmeid.

B.2.4 Sõidukite kontrollimine	EKR tase 5
--------------------------------------	-------------------

Tegevusnäitajad:

- 1) valmistab sõiduki ja selles olevad isikud ette julgestuskontrolliks vastavalt juhendile; vaatab sõiduki käsitsi läbi, kasutades sobivaid meetodikaid ja sõiduki kontrollimise abivahendeid (näit pommipeeglid, lõhkeaine jälgede avastamise seade jm), lähtudes juhendist;
- 2) hindab leidu (näit ohtlikkus, keelatud ese jt) ja reageerib leiule vastavalt juhendile; hindab leitud eseme ohtlikkust, langetab otsuse edaspidise tegutsemise kohta ja võtab kasutusele meetmed vastavalt juhendile, vajadusel kutsub abi (näit politsei jt); reageerib leiule vastavalt juhendile.

B.2.5 Patrullimine	EKR tase 5
---------------------------	-------------------

Tegevusnäitajad:

- 1) kontrollib vajadusel lennuvälja ala vastavalt juhendile;
- 2) kontrollib vajadusel isikute ja sõidukite läbipääsulube vastavalt juhendile;
- 3) kontrollib lennuväljalade vahelisi piire vastavalt juhendile;
- 4) kontrollib vajadusel reisiterminali lähedal asuvate alade juurdepääsuteid vastavalt juhendile;
- 5) kontrollib vajadusel registreeritud pagasi, kauba ja varude puutumatust vastavalt juhendile;
- 6) töötab videotehnikaga, lähtudes kehtestatud juhendist; valvestab alasid ja reageerib häiretele vastavalt juhendile.

B.2.6 Suhtlemine	EKR tase 5
-------------------------	-------------------

Tegevusnäitajad:

- 1) lähtub professionaalse suhtlemise põhimõtetest ning lahendab delikaatselt konfliktsituatsioone, kasutades sobivaid meetodeid;
- 2) reageerib kiiresti klientide vajadustele, reaktsioonidele ja tagasisidele;
- 3) suhtleb klientidega sõbralikult lähtuvalt heast tavast ning konfidentsiaalsuse põhimõtetest;
- 4) valib ja kasutab sobiva(d) suhtlemismeetodi(d) ja stiili, arvestades situatsiooni ja protsessis osalejate individuaalseid erinevusi, kultuurilisi uskumusi ja kombeid;
- 5) vajadusel kohandab suhtlemisstiili; tuleb toime erinevates konfliktsituatsioonides;
- 6) suhtleb viisakalt;
- 7) on orienteeritud probleemide lahendamisele;
- 8) väljendab ennast selgelt ja arusaadavalt;
- 9) suhtlemisel kuulab tähelepanelikult;

10) kasutab korrektset erialaterminoloogiat.

VALITAVAD KOMPETENTSID

Soovi korral võib taotleja tõendada kompetentse B.2.7 Juhendamine ja B.2.8 Järelvalve läbiviimine.

B.2.7 Juhendamine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1) mõistab julgestustöö eesmärgi ja olemust, töö põhimõtteid ja rakendab kehtivaid nõudeid; 2) annab uuele töötajale informatsiooni edasi selgelt ja arusaadavalt, arvestades uue töötaja eelnevaid teadmisi antud valdkonnas; 3) pakub juhendatavale abi tekkinud küsimuste lahendamisel; 4) jälgib juhendatava tööd ning vajadusel selgitab ja korrigeerib töövõtet, näidates ette ja lastes juhendataval korrata tegevust kuni korrektse tulemuse saavutamiseni; 5) kuulab juhendatava enesehinnangut ja arvamust oma töö kohta ning annab juhendatavale tagasisidet; 6) tunnustab uue töötaja edusamme; 7) analüüsib ja hindab juhendatava toimetulekut tööülesannetega ja tema suhtumist töösse, klientidesse; 8) nõustab juhendatavat ilmnenud vigade analüüsimisel ja vigade parandamiseks vajalike abinõude valikul, juhindudes etteantud tööülesandest, õigete töövahendite ja võtete valikust ning järgides etteantud kvaliteedinõudeid.	
B.2.8 Järelvalve läbiviimine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1) vastutab oma vahetuse jooksul töö nõuetekohase kulgemise eest kogu objektil; 2) informeerib julgestuse eest vastutavat isikut asetleidnud julgestusintsiidentidest või julgestusaspektidest, mille tõttu on lennujaama töö häiritud; 3) vastutab julgestus seadmete töö korrasoleku eest, kõrvalekallete puhul järgib juhendit; 4) nõustab ning juhendab töötajaid ebareeglipärasuste ja konfliktsituatsioonide lahendamisel; 5) teavitab vajadusel lennujaama erinevaid üksusi või teenistusi asjaomasega teabega; 6) teavitab vahetut juhti häid töötulemusi näidanud töötajatest; 7) jälgib ja koordineerib vahetuse tööd ja viib vajadusel sisse muudatusi töö parendamiseks (nt lisa mehitatuse paigutamine, pääspla töö sulgemine jne); teeb ettepanekuid julgestusüksuse töö parendamiseks või kitsaskohtade kõrvaldamiseks.	

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.9 Julgestustöötaja, tase 5 kutset läbiv kompetents	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1) reageerib saadud teabele ja langetab otsuseid, lähtudes situatsioonist ja kehtestatud korrast; 2) annab õnnetusjuhtumi korral vältimatut abi, kutsub võimaluse korral meditsiinilise abi ja teatab kohe õnnetusjuhtumist objektijuhile või tööandjale; 3) kasutab oma töös eesti keelt tasemel B2 (lisa 1); 4) julgestuses enamkasutatavad ingliskeelsed väljendid; 5) täidab regulaarselt nõutud dokumente (näit aruanded, seletuskirjad jm); 6) oma töös järgib kutsealaga seonduvaid õigusakte; 7) kasutab oma töös arvutit tasemel AO1-7 ja AO 12 (lisa 2); 8) oma töös järgib head tava; 9) näitab üles huvi ja teistest arusaamist; 10) kohandub meeskonnaga ja loob meeskonnavaimu; 11) peab tähtsaks eetilisi tõekspidamisi ja väärtusi; 12) loob head suhted klientide ja kolleegidega; 13) suhtleb edukalt inimestega kõikidelt tasanditelt; 14) tuleb toime konfliktidega; 15) mõjub usaldusväärselt; 16) väldib mittevajalikku žargooni või keerulise sõnavara kasutamist;	

- 17) saab aru organisatsiooni erinevate osakondade tööst ja funktsioonidest;
- 18) kasutab tehnoloogiavõimalusi tööeesmärkide saavutamiseks;
- 19) õpib ja omandab kiiresti uued tööülesanded, meetodid, tehnikad;
- 20) kasutab aega efektiivselt;
- 21) jälgib tööprotsessi jooksul tähtaegadest ning etappidest kinnipidamist;
- 22) järgib kvaliteeti;
- 23) töötab süsteemselt, metoodiliselt ja korrapäraselt;
- 24) järgib protseduure;
- 25) on organisatsioonile lojaalne;
- 26) järgib tööeeskirju ja ohutusnõudeid;
- 27) kohaneb muutuvate oludega;
- 28) kontrollib oma emotsioone ka keerulistes olukordades;
- 29) langetab kiireid ja selgeid otsuseid ka mittetäieliku info alusel (ka rasked ja riski sisaldavad otsused);
- 30) delegeerib töö asjakohaselt ja õiglaselt;
- 31) annab teistele töötajatele selge suunatunnetuse;
- 32) märkab ja tunnustab kolleegide panust;
- 33) kuulab kaastöötajaid, konsulteerib nendega ja algatab suhtlemist;
- 34) analüüsib numbrilist, verbaalset infot, samuti kõiki teisi infoallikaid;
- 35) uurib lisainfot, et paremini mõista probleemide olemust;
- 36) pakub hulgaliselt alternatiive probleemide lahendamiseks;
- 37) pakub välja uuendusi;
- 38) tuvastab ja organiseerib ressursse ülesannete täitmiseks;
- 39) esitab kirjalikud materjalid struktureeritult ja loogiliselt.

Teadmised:

- 1) inimeste mõju julgestusteenistusele;
- 2) lennunduse rahvusvahelised organisatsioonid;
- 3) viisaruumi kokkulepped ja piirirežiim;
- 4) tollindus;
- 5) stimuleerimine ja motiveerimine.

Hindamismeetod(id):

Läbivaid kompetentse hinnatakse integreeritult kõigi teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamise käigus.

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile

1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	12-17062013-02/1k
2. Kutsestandardi koostajad	Nele Ahtma, Tallinna Lennujaam Tarvi Pihlakas, Tallinna Lennujaam Martin Kiuru, Lennuamet Ivar Nikopenzius, AS G4S Eesti Kristjan Saarik, AS G4S Eesti Heigo Stamm, AS G4S Eesti Tauno Nugis, AS G4S Eesti Meelis Keldrema, AS G4S Eesti
3. Kutsestandardi kinnitaja	Transpordi ja Logistika Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	14
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	17.06.2013
6. Kutsestandard kehtib kuni	16.06.2018
7. Kutsestandardi versiooni number	1
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	5414 Turvatöötajad

ESF programm "Kutsete süsteemi arendamine"

9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	5
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Aviation security officer, level 5
C.3 Lisad	
Lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused	
Lisa 2 Arvuti kasutamise oskused	